

פורום עמותות מושתלי האיברים
עמותת חולי ומושתלי כליה - טל/פקס 9044110-03
עמותת מושתלי הכבד - טל/פקס: 5441640-03
עמותת לב-ריאות - טל. 6265557-04

2 באוקטובר 2007

לכבוד
פרופ' אריה אלדד, ח"כ
יו"ר ועדת המשנה
ועדת העבודה, הרווחה והבריאות
כנסת
ירושלים

יו"ר הועדה הנכבד,

הנדון: הצעת חוק השתלות איברים, התשס"ד-2003

ראשית, ברצוננו לציין כי אנו מוקירים את המאמצים שנעשו בראשותך על מנת לקדם ולגבש את הצעת חוק השתלות איברים, התשס"ד-2003, במטרה להסדיר את נושא תרומות והשתלות איברים בישראל. אנו בהחלט מבינים את החשיבות בהסדרת נושא מורכב וכאוב זה. אך לצערנו, למרות המאמצים שנעשו, הצעת החוק כפי שבאה לידי ביטוי בנוסחה האחרון המוצע לכנסת, **אינה נותנת מענה למצוקת המחסור באיברים להשתלה**, מתעלמת ממצוקת החולים ויש בה כדי לגרום להשלכות שליליות בחברה.

כל עוד לא יהיו פתרונות למצוקת המחסור באיברים בארץ ועד אשר מצאי האיברים להשתלה במדינת ישראל לא יגדל משמעותית, **אנו - עמותות מושתלי האיברים בישראל מתנגדים לנוסח המוצע.**

להלן נימוקינו:

- הצעת החוק שוללת למעשה את מימון המדינה דרך קופות החולים, בעיקר להשתלות כליה בחו"ל, על ידי הקמת מחסומים בירוקרטים חסרי תקדים בעולם כולו ובניגוד לפתרונות תקדימיות של ארצות רבות שהתמודדו באופן שונה עם הנושא, לטובת תושביהם, חפצי החיים וחסרי האמצעים. כיום, יכולים הנזקקים להשתלה לזכות בתמיכה כספית של קופות החולים לביצוע ההשתלה מצילת החיים בחו"ל.

הצעת החוק, אם תתקבל, תגרום לרפואה מפלה. עשירי הארץ בעלי האמצעים יוכלו לנסוע, באופן עצמאי, למרכזי השתלה בחו"ל כשעמך ישראל חסר האמצעים ידון למעשה למוות, על ידי חוק המיועד כביכול לעזור ולהציל חיים.

להלן תאור מספר גישות הקיימות במדינות מסוימות :

- **בפינלנד**, גופו של הנפטר הינו "רכוש" המדינה. כתוצאה מכך כל מועמד להשתלה יזכה להשתלה תוך פרק זמן סביר.
- **בפיליפינים**, קיימת תחיקה הפותרת מצוקת ההשתלות. הממשלה מעודדת תרומת איברים בפיקוח ועדת אתיקה ממשלתית. מאגר האיברים להשתלה מועבר ע"י וועדה לבתי החולים המתאימים, ההשתלות לזרים הן בהיקף מרבי מבוקר. (עד 10% מהאיברים שנתרמו). עלות השתלת כליה לזרים הינה גבוהה יותר מעלות ההשתלה לתושבים מקומיים. העודף הנוצר מתשלום הזרים מנוצל לביצוע השתלות רבות יותר לתושבים המקומיים. לתורמים ניתנות הטבות לשיקום, בפיקוח המדינה ומקופתה בלבד. (אין קשר בין המועמד להשתלה לבין התורם).
- **במדינות שונות במערב**, מספיק תצהיר התורם על כך שהתרומה ניתנת מרצונו החופשי ללא תמורה כתנאי יחיד לביצוע ההשתלה בבית החולים המשתיל.
- **באנגליה**, הוצע לאמץ את חוק הנחת ההסכמה (Presumed consent), לפיו כל אחד הוא תורם בפוטנציה, אלא אם התנגד לכך עוד בחייו.

הדוגמאות דלעיל הינן תמונה חלקית של הדרכים בהם מדינות אחרות החליטו להתמודד עם נושא השתלת איברים תוך הבטחת רמה אתית מקובלת ומתן פתרון מעשי להצלת חיי הזקוקים להשתלה.

- לא מוצתה בהצעת החוק האופציה של תרומה מן המת.
- אין בהצעת החוק סעיף המתייחס להגדלת מספר השתלות האיברים במדינת ישראל. למרות פעולות ההסברה להעלאת המודעות הציבורית, מספר ההשתלות בממוצע לשנה כמעט ואינו משתנה. עם כל פעולתה המבורכת של המרכז הלאומי להשתלות להגדלת מספר החותמים על כרטיסי "אדי" – הדבר לא יביא לפתרון מיידי למצוקת החולים. זהו פתרון ארוך טווח, אשר למרבית החולים אין את הזמן.

- אין בהצעת החוק התייחסות להשתללות איברים המבוצעות בחו"ל לחולים קשים. בהקשר זה, אין התייחסות לדרך ההתקשרות של קופות החולים עם בתי החולים בחו"ל.
- אין התייחסות בהצעת החוק לעניין תמורה לתורם מן החי. כיוון שכוונת החוק בין היתר היא למנוע את כל נושא הסחר ולכבול את ידי המתווכים המנצלים את המצב, גם נקודה זו חשוב שתיתן דעה בנושא.

אין ספק, הפתרון התחוקתי המוצע, אם יתקבל, יגרום לתמותה רבה יותר בקרב הממתינים והזקוקים להשתלת איבר.

ברור לנו מעבר לכל ספק, כי כל אחד מהעומדים מאחורי הצעת החוק דן היה נוהג אחרת מהמוגדר בהצעה זו, אילו היה מדובר בבן משפחתו.

הצעת החוק הינה גזירה שהעם לא יכול לעמוד בה. אם תתקבל, כאמור, הרפואה תהייה רפואה לעשירים כאשר מעוטי היכולת דינם כאב, סבל ומוות

אנו מקווים שלאור ההשגות המועלות במכתבנו, חברי הועדה יתכנסו לדיון נוסף לפני העלאת הצעת החוק לקריאה שניה ושלישית.

בכבוד רב,

פורום עמותות מושתלי איברים

(העמותה לחולי כליה ומושתלים, העמותה למושתלי כבד, העמותה למושתלי לב-ריאות)

העתק: חברי הועדה
חברי הכנסת הנכבדים